

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
Факультет філософії та суспільствознавства**

**Програма вступного фахового випробування
з Релігієзнавства**

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства, при вступі на навчання для здобуття ступеня доктора філософії на базі здобутого ступеня магістра/освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

спеціальність 031 - Релігієзнавство

Київ – 2021

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

В програмі визначені основні питання теорії, методології та методики загального курсу релігієзнавство як науки і навчальної дисципліни, який спрямований на розширення та поглиблення знань студентів щодо основних положень теорії вивчення релігій, специфіки релігієзнавчих досліджень, та ключових релігійних традицій світу. З цією метою акцентується увага на основних питаннях, що входять до екзаменаційних білетів з релігієзнавства у контексті філософського та релігієзнавчого знання, а також на розроблених критеріях оцінки знань студентів, виявлених під час екзамену. Таким чином, в програмі представлений широкий обсяг матеріалу як в філософському, історичному й культурологічному плані, так і розглядаються особливості релігієзнавчого підходу в дослідженні релігійних явищ; його відмінність від богословського вивчення релігій; структурний поділ релігієзнавства; загальна характеристика його дисциплінарних утворень.

У абітурієнтів мають бути сформовані наступні практичні навички:

- вони повинні оволодіти сучасною філософською і релігієзнавчою термінологією, категоріально-понятійним апаратом;
- опанувати методику прочитання та аналізу спеціальної релігієзнавчої, релігійної та богословської літератури, священних текстів;
- засвоїти вміння вести міжрелігійний діалог в цілому;
- опанувати навички релігійної культури та спілкування, принципів позаконфесійності та толерантності в процесі професійної діяльності.

При цьому абітурієнти мають знати наступне:

- об'єкт, предмет, методи та наукові завдання релігієзнавства;
- основні положення теорії релігії
- особливості сприйняття та розуміння найбільш репрезентативних релігійних традицій, акцентуючи при цьому на виявленні їх віроповчального, культового та інституціонального компонентів;
- основні історичні етапи та теоретичні рівні розвитку релігієзнавства;
- сучасні тенденції у розвитку світової релігієзнавчої думки;
- основні релігієзнавчі концепції і теорії.

На основі цих знань у абітурієнтів повинні бути сформовані наступні вміння:

- виокремлювати особливості та характерні риси релігієзнавства як науки і навчальної дисципліни;
- дефініювати основні поняття та підходи вивчення релігій;
- осмислювати та розрізняти релігієзнавчу проблематику основних етапів розвитку релігієзнавчої думки;
- аналізувати різні релігійні системи;
- характеризувати першоджерела та провідні праці в тематиці релігієзнавства;
- опанувати знання про основні релігієзнавчі концепції і теорії, проводити між ними розрізнення і зв'язки.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТА НА ВСТУПНОМУ ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ

(ТІЛЬКИ ДЛЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ)

<i>За шкалою університету</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта на питання теоретичного змісту</i>
100-123 бали	Низький	Абітурієнти, які виявили прогалини в знаннях основного програмного матеріалу, припустилися принципових помилок у виконанні завдань, передбачених програмою. Як правило, оцінка “незадовільно” виставляється слухачам, які не здатні продовжувати навчання або розпочати професійну діяльність по закінченні навчання без додаткових занять за відповідною програмою.
124-149 балів	Задовільний	Абітурієнти, які виявили знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і професійної роботи, здатні виконувати завдання навчальної програми і знайомі з основною літературою, що рекомендована програмою. Як правило, оцінка “задовільно” виставляється слухачам, які допустили незначні огріхи у відповідях при складанні іспиту чи при виконанні екзаменаційних завдань, але мають необхідні знання і спроможні з допомогою викладача виправити допущені помилки. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які за умов ознайомлення із загальними положеннями дисципліни допускають логічні помилки у висвітленні її проблемних аспектів, але при цьому виявляють здатність виправляти допущені помилки за допомогою викладача.
150-174 балів	Достатній	Абітурієнти виявляють повне знання програмного матеріалу, успішно виконують завдання навчальної програми, засвоїли зміст основної рекомендованої літератури. Абітурієнти виявляють систематичний характер знань з теми іспиту, здатен самостійно їх поповнювати та оновлювати в процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності, це абітурієнти які в повному обсязі оволоділи навчальним матеріалом бакалаврату з відповідних програмних блоків, здатні вільно оперувати базовими поняттями та категоріями, здійснювати порівняльну характеристику основних концепцій та методологічних напрямів, але при цьому відчують труднощі в творчому переосмисленні засвоєних знань, синтезуванні повних самостійних висновків та узагальнень.

Високий	Абітурієнти розуміють взаємозв'язок основних понять теми, їх значення для професії викладача, філософа, релігієзнавця і виявили творчі здібності у використанні програмного матеріалу, демонструють грамотне посилання на джерела та вихід на рівень теоретичних узагальнень та критичного аналізу.
----------------	---

Тривалість підготовки до усної відповіді на фаховому випробуванні може становити 30-40 хвилин.

Максимальна кількість набраних балів при фаховому випробуванні та правильних відповідях на всі завдання - 200.

Студентам забороняється заходити до аудиторії, в якій проводиться екзамен, після 30 хвилин з початку його проведення. Студентам не дозволяється залишати екзаменаційну аудиторію протягом перших 30 хвилин іспиту, за винятком, якщо вони завершили всі передбачені іспитом процедури і на цій підставі отримали дозвіл екзаменатора.

Студентам забороняється брати до екзаменаційної аудиторії будь-які книжки, зошити, папери, а також портфелі, сумки, інші речі, в яких ці книжки або папери можуть знаходитися.

Будь-який студент, який здійснив:

а) спробу занести ці речі до екзаменаційної кімнати або ж скористатися цими матеріалами під час іспиту

б) спробу отримати безпосередньо чи опосередковано допомогу іншого слухача, або допомогти іншому студенту буде позбавлений права складати іспит. На вимогу екзаменатора студент повинен терміново залишити екзаменаційну аудиторію.

Під час проведення іспиту студентам забороняється спілкуватися одним з одним. Всі питання з'ясовуються через екзаменатора.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ

Фахова комісія аналізує результати співбесіди методом експертної оцінки й колегіально приймає рішення: про «рекомендовано до зарахування» або «не рекомендовано до зарахування», з урахуванням співбесіди з мови (української, російської).

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

4.1. Теоретичні проблеми релігієзнавства і його дисциплін.

Релігієзнавство як автономна дисципліна гуманітарного знання: передумови появи та особливості становлення. Академічна та конфесійна форми функціонування Релігієзнавства: їх порівняльна характеристика. Структурно-дисциплінарний поділ Релігієзнавства. Загальна характеристика дисциплінарних утворень Релігієзнавства. Проблема сутності релігії та її визначальних рис. Соціокультурні передумови появи релігійних вірувань та уявлень. Теорії походження релігії. Структурні елементи релігії (релігійний комплекс). Розкриття їх змісту. Функціональний аналіз релігії. Проблема релігійності. Соціологічний аналіз релігійності. Класифікація релігій. Огляд різноманітних типологій релігій. Релігія і культура. Місце релігії в духовній культурі людства. Проблемне поле релігійної культурології: релігія і культура. Релігія і наука: від конфронтації до компромісу. Релігія і мистецтво: їх взаємовпливи. Релігійне мистецтво і мистецтво на релігійну тематику. Характерні риси та історичні форми містичних традицій. Вчення про Бога: теїзм, деїзм, пантеїзм. Аналіз доказів буття Бога. Проблеми християнської антропології. Вільнодумство як форма осмислення релігії. Особливості розвитку православної філософії і богослов'я в XIX-XX столітті. Філософія в духовних академіях. Сучасна католицька філософія і теологія. Сучасна протестантська філософія і теологія. Форми взаємовпливів релігії і суспільства. Процеси сакралізації і секуляризації. Етноконфесійна ситуація в сучасній Україні: стан та динаміка розвитку. Причини та наслідки міжцерковного протистояння в 90-х роках XX століття на Україні. Релігійні організації в Україні на початку XXI століття. Проблеми державно-церковних відносин.

4.2. Питання з історії релігій.

Характерні риси та форми архаїчних вірувань та уявлень. Давньослов'янське язичництво: характерні риси та особливості еволюції. Релігійні традиції давньої Індії: ведична, брахманізм, джайнізм. Особливості віровчення і культу індуїзму. Напрямки та секти в індуїзмі. Конфуціанство: основні положення віровчення і культу. Даосизм філософський і даосизм релігійний. Тлумачення принципу «дао». Буддизм в релігійній історії людства. Особливості ранньобудійського вчення про божество, світ та людину. Концепція подолання страждання. Основні напрямки та школи в ранньому буддизмі. Різновиди махаяністського буддизму, їх характеристика. Віроповчальні положення іудаїзму. Особливості іудейського культу. Історичні форми становлення іудаїзму. Характеристика напрямків сучасного іудаїзму. Ідейні передумови появи християнства. Становлення християнської доктрини і церкви. Єресі і розколи в історії християнства IV-XI століть. Утвердження християнства в Київській Русі. Особливості православного віровчення і культу. Вселенське православ'я. Автокефальні та автономні церкви в структурі вселенського православ'я. Українське православ'я: його витoki та особливості історичного розвитку. Особливості віровчення і культу католицизму. Організаційна структура римо-католицької церкви. Оцінка понтифікату папи Іоанна Павла II. Греко-католицизм на українських землях: історія та сучасність. Причини та наслідки Берестейської унії 1596 року. Історичні передумови появи протестантизму. Реформація: особливості її розгортання та наслідки. Основні віроповчальні принципи протестантизму. Напрямки реформаційного протестантизму: лютеранство, кальвінізм, англіканство, квакерство. Пізній протестантизм: баптизм, адвентизм, п'ятидесятництво. Неохристиянські рухи та секти: їх загальна характеристика. Неорієнталістські релігії та

рухи. Особливості віровчення і культу кришнаїзму. Віроповчальні положення ісламу. П'ять стовпів віри, обряди та мусульманські свята. Основні напрямки і секти в ісламі.

4.3. Першоджерела та священні тексти.

Характеристика «Велесової книги». Священні книги китайських традиційних релігій. Їх характеристика. Буддійські священні книги. Палійський канон. Місце книги «Питання Мілінди (Міліндапаньха)» в історії буддійської думки. Іудейські священні книги: Танах, Талмуд. Християнські першоджерела: канонічні книги та апокрифи. Загальна характеристика Нового Завіту. Євангельські свідчення про життєдіяльність і пророку місію Ісуса Христа. Моральні принципи Декалогу і Нагорної проповіді Ісуса Христа. Мусульманські першоджерела: Коран, Сунна. М. Мюллер «Вступ до науки про релігію». К. Тіле «Основні принципи науки про релігію». Н. Сьодерблом. «Становлення вери в Бога». Дж. Фрезера «Золота гілка». У. Джеймса «Різноманіття релігійного досвіду». М. Вебер «Протестантська етика і дух капіталізму». Е. Дюргейм «Елементарні форми релігійного життя». В. Робертсон Сміт. «Лекції про релігії семітів». З. Фрейд «Человек Моисей». Е. Фромм «Забытый язык». Б. Малиновський «Магія, наука та релігія». М. Еліаде «Мефістофель та андрогін». О. Потебня «Думка й мова». М. Грушевський «З історії релігійної думки на Україні». М. Коцюбинський «Під мінаретами». І. Франко «Страшний суд», «Моїсей». Б. Лобовик «Причини виникнення релігійних вірувань», «Релігійна свідомість та її особливості». Ю. Левада «Соціальна природа релігії». Е. Ленг «Становлення релігії». Р. Отто «Священне». М. Боголюбов «Філософія релігії». Р. Старк «Секуляризація – спочивай з миром». Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації».

5. Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.

6. СТРУКТУРА БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

**Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова
Факультет філософії та суспільствознавства**

Ступінь: *доктор філософії*

Галузь знань: 03 – Гуманітарні науки

Спеціальність: 031 — Релігієзнавство

На базі ступеня/ОКР: спеціаліст/магістр

Вступне фахове випробування

Екзаменаційний білет № 1

1. Структурні елементи релігії (релігійний комплекс). Розкриття їх змісту.
2. Віроповчальні положення іудаїзму. Особливості іудейського культу.
3. Моральні принципи Декалогу і Нагорної проповіді Ісуса Христа.

**Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ ім. М. П. Драгоманова
Протокол №3 від «01_»березня 2021 р.**

7. ПЕРШОДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Абу Аля Ал-Маудуді. Принципи ісламу. – Львів: Логос, 1995.
2. Академічне релігієзнавство. Підручник. – К., 2000.
3. Американская социология. Перспективы, проблемы, методы. / Сокращенный пер. с англ. В.В. Воронина, Е.В. Зеньковского; ред. и вступит. ст. Г.В. Осипова - М.: ПРОГРЕСС, 1972. – с. 265-282.
4. Артюнов С.А., Светлов Г.Е. Старые и новые боги Японии. – М., 1968.
5. Арутюнов С.А. Народы и культуры. Развитие и взаимодействие. – М., 1989.
6. Малиновський Б. «Магія, наука і релігія» // Мистика. Релігія. Наука. Класики мирового релігієзнавства. Антологія.- Москва: Канон+, 1998.- С.358-379.
7. Беленький М. О мифологии и философии Библии. – М., 1977.
8. Библер В.С. Культура. Диалог культур (опыт определения) // Вопросы философии. – 1989. – № 6. – С. 31-42.
9. Библер В.С. На гранях логики культуры. Книга избранных очерков. – М.: Русское феноменологическое общество, 1997.
10. Библия. Книги Священного Писания Ветхого и Нового Завета: канонические, в русском переводе с объяснениями к каждой книге Библии и примечаниями Ч.И.Скоуфилла. – М., 1988.
11. Боголюбов Н. Философия религии. Часть 1-я - Историческая. Т о м I^й. – Киев: Типография Императорского университета. св. Владимира, 1915. – 455 с.
12. Большой путеводитель по Библии. – М., 1993.
13. Буддизм: энциклопедия. – М., Эксмо; СПб., Мидгард, 2008.
14. Робертсон Смит В. «Лекции о религии семитов» //Классики мирового релігієзнавства.–Москва: Канон, 1996.–303–326.
15. Васильев Л.В. История религии Востока: Учебн. пособие для вузов. – М., 2001.
16. Васильев Л.С. Культы, религии, традиции в Китае. – М., 1970.
17. Вебер М. Избранные произведения: Пер. с нем. / Сост., общ. ред. и послесл. Ю. Н. Давыдова; Предисл. П. П. Гайденко.—М.: Прогресс, 1990.—808 с.— (Социологич. мысль Запада) С. 15-91.
18. Вебер М. Наука как призвание и профессия // Самознание европейской культуры XX века: мыслители и писатели Запада о месте культуры в современном обществе / Сост. Р.А. Гальцева; Пер. и Примеч. С.С. Аверинцева. – М.: Политиздат, 1991. – с. 130-153.
19. Вебер М. Протестантська етика та дух капіталізму. – К., 1999.
20. Вертякова Э.Ф. Этнокультурологическая компетентность педагога // Профессиональное образование. – 2006. – № 1. – С. 3
21. Войтыла К. Любовь и ответственность. – М., 1993.
22. Вопросы Милинды (Милиндапаньха). Перевод с пали, предисловие, исследование и комментарий А.В.Парибка / Памятники письменности Востока, LXXXVIII – М.: «Наука» Главная редакция восточной литературы, 1989. // <http://lirs.ru/do/Milindapanha-Paribok.pdf> - с.63-375

23. Вопросы религии и религиоведения. Религиоведение Украины. Часть 1: Феномен советского религиоведения: украинский контекст. Кол. работа. Под ред. А.Колодного, Л.Филипович, В.Шмидта и П.Яроцкого. – М., 2010. – 758 с.
24. Гече Г. Библейские истории. – М., 1988.
25. Головащенко С. Історія християнства. – К., 1999.
26. Грушевський М. З історії релігійної думки на Україні київ. – Київ: «Освіта», 1992. – 191 с.
27. Гуссерль Е. Криза європейського людства і філософія // Філософська і соціологічна думка. – 1996. – № 7-8. – С.35-68.
28. Делез Ж., Гваттари Ф. Что такое философия? – Спб.: Алетейя, 1998.
29. Дж.Фрезер «Золотая ветвь» // Мистика. Религия. Наука. Классики мирового религиоведения. Антология.- Москва: Канон+, 1998.- С.82-99.
30. Драгоманов М.П. Борьба за духовную власть и свободу совести в ХУІ-ХУІІст. Выбране К., 1991. Стр.84-174
31. Дюркгейм Э. Социология религии и теория познания // Религия и общество: Хрестоматия по социологии религии. – М.: Аспект-Пресс, 1996. – С.111-145.
32. Дюркгейм Е. «Элементарные формы религиозной жизни» // Мистика. Религия. Наука. Классики мирового религиоведения. Антология.- Москва: Канон+, 1998.- С.174-231.
33. Еліаде М. Священне і мирське. Міфи, сновидіння і містерії. Мефістофель і андрогін. Окультизм, ворожбитство та культурні уподобання (пер. Г. Кьорян, В. Сахна). — К.: Основи, 2001. — с. 6-34.
34. Енцикліка Fides et Ratio Святішого Отця Івана Павла ІІ до єпископів Католицької Церкви про співвідношення віри й розуму. – Київ-Львів, 2000.
35. Закон України “Про свободу совісті та релігійні організації”. К., 1991.
36. История религии: В 2-х тт.: Учебник / Под общ. ред. И.Н.Яблокова. – М., 2002. – Т.1.
37. Історія релігій в Україні: у 10 т. Т.1. / За ред. проф. Б.Лобовика. – К., 1996.
38. Кант И. Моральные принципы религии // Религия и общество: Хрестоматия по социологии религии. – М.: Аспект-Пресс, 1996. - С.49-62.
39. Кислюк К.В., Кучер О.М. Релігієзнавство: Навчальний посібник для студентів вузів. – К., Кондор, 2004
40. Классики мирового религиоведения. Антология. Т.І / пер. с англ., нем., фр. Сост. и общ. ред. А.Н. Красникова. — М.: Канон+, 1996. (История философии в памятниках) – 496 с.
41. Климович Л.И. Книга о Коране, его происхождении и мифологии. – 2-е изд., доп. – М., 1988.
42. Конституція України. К., 1997. Ст. 34, 35.
43. Красников А.Н. Методологические проблемы религиоведения. Учебное пособие // Александр Николаевич Красников. — М.: Академический Проект, 2007 — 239 с.
44. Красников А.Н. Методология классического религиоведения. Благовещенск: библиотека журнала «Религиоведение», 2004 – с. 61-84.
45. Крисаченко В.С. Українознавство: хрестоматія-посібник. – К., 1996.
46. Лао Цзы. Даодэцин. – М., 1990.
47. Левада Ю.А. Социальная природа религии. // Левада Ю.А. Сочинения [сост. Т. В. Левада]. – М.: Издатель Карпов Е.В., 2011. – 382 с.

48. Леви-Строс К. Структурная антропология / Пер. с фр. Вяч. Вс. Иванова. — М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2001. (Серия «Психология без границ»). — с. 37-60.
49. Лобовик Б.А. Религиозное сознание и его особенности. — К.: Наукова думка, 1986 — 247 с.
50. Лобовик Б.О. Причини виникнення релігійних вірувань. — К.: вид. АН УСРР, 1962 — 56 с.
51. Лобовик Б.О. Релігійні погляди, поклоніння, почуття. — К.: вид. політ літератури України, 1970 — 84 с.
52. Лосский Н. Ценность и бытие: Бог и Царство Божие как основа ценностей. — Париж: YMCA Press, 1991.
53. Лубський В., Козленко В. та ін. Історія релігій: Навч. посібник. — К., 2002.
54. Лубський В.І., Козленко В.М., Горбаченко Т.Г. Історія світової релігієзнавчої думки: Хрестоматія. — К., 1999.
55. Мюллер М. «Введение в науку о религии» // Классики мирового религиоведения.—Москва: Канон, 1996.—С. 31-144.
56. Мень А. Мир Библии. — М., 1990.
57. Мистика, религия, наука. Классики мирового религиоведения. Антология. / пер. с англ., нем., фр. Сост. и общ. ред. А.Н. Красникова. - М.: Канон+, 1996. (История философии в памятниках) — 432 с.
58. Мицкевич В.А. Библиология: В 2-х тт. — М., 1990. — Т.2.
59. Мэри Бойс. Зороастрийцы: Верования и обычаи. — СПб, 2003. — Глава II. Зороастр и его учение.
60. Съедерблом Н.. «Становление веры в Бога» // Мистика. Религия. Наука. Классики мирового религиоведения. Антология.- Москва: Канон+, 1998.- С.262-314.
61. На пути к свободе совести. М., 1989.
62. Народы и религии мира. Энциклопедия / Гл. ред. В.А.Тишков. — М., 2000.
63. Нетрадиційні релігійні та містичні культури України: Навчальний посібник / В.М.Петрик, С.В. Сьомін та ін. За заг. ред. В.В. Остроухова — К., 2003
64. Ницше Ф. По ту сторону добра и зла. — Минск, 1990.
65. Нові релігійні течії та рухи. — К., 1997.
66. Отто Р. Священное. Об иррациональном в идее божественного и его соотношении с рациональным. / Пер. с нем. Яз. А.М. Руткевич - СПб.: АНО «Изд-во С.-Петербур. Ун-та», 2008 — с 2-112.
67. Панченко П. Релігійні конфесії в Україні.
68. Парсонс Т. Современный взгляд на Дюркгеймову теорию религии // Религия и общество. Хрестоматия по социологии религии / Сост. В.И. Гараджа, Е.Д. Руткевич. — М.: Аспект-Пресс, 1996. — 775 с.
69. Пилкингтон, см. Иудаизм. — М., 2000.
70. Пирог А. Психологический анализ христианских ценностей // Горизонты образования. — Севастополь, 2003. - №3. — С.84-88.
71. Потебня А.А. Мысль и язык // Александр Афанасьевич Потебня. Символ и миф в народной культуре / Сост., подг. текстов, ст. и коммент. А.Л. Топоркова — М. Лабиринт, 2000. — 480 с. (Собрание трудов). — с. 3-25.
72. Пылаев М. Западная феноменология религии. — М.: Рос. гос. гуманит. ун-т, 2006. — 98 с.
73. Рассел Б. Історія західної філософії. — К., 1995.
74. Религии мира. — М., 1996.

75. Религии мира: история и современность. – М., 1992-93.
76. Религиоведение. Научно-теоретический журнал. Выпуски за 2001 – 2009 годы.
77. Религиозные традиции мира: В 2-х тт./ Пер. с англ. – М.: Крон-Пресс, 1996. – Т.2.
78. Религия в истории и культуре. – М., 1998. – Типитака. – С. 381-387.
79. Религия и общество. Хрестоматия по социологии религии / Сост. В.И. Гараджа, Е.Д. Руткевич. – М.: Аспект-Пресс, 1996. - с. 166-190.
80. Релігієзнавство. Підручник. / За ред. проф. Заковича М.М. – К., 2000.
81. Релігієзнавчий словник. – К., 1996.
82. Релігійні об'єднання на Україні. – К., 1994.
83. Релігія в духовному житті Українського народу. – К., 1993.
84. Саган О. Вселенське православ'я. – К.: Світ знань, 2004.
85. Санніков С.В. Огляд історії християнства: Навчальний посібник – К., Світ знань, 2007
86. Свенцицкая И. Тайные писания древних христиан. – М., 1981.
87. Свободомыслие и атеизм в древности, средние века и в эпоху Возрождения. – М., 1986.
88. Симфония полная “Библия для всех”. – К., 1998.
89. Старк Р. Секуляризация – спочивай з миром / Родні Старк // Релігієзнавчі нариси. – 2010. – № 1. – С. 117-147.
90. Сумерки богов. – Под ред Яковлева А.А. – М., 1989.
91. Тиле К. «Основные принципы науки о религии» // Классики мирового религиоведения.–Москва: Канон, 1996.–С. 144–197.
92. Токарев С.А. Ранние формы религии. – М., 1990.
93. Токарев С.А. Религия в истории народов мира. Изд. 3-е испр. и доп. – М, 1976.
94. Джеймс У. «Многообразие религиозного опыта» // Мистика. Религия. Наука. Классики мирового религиоведения. Антология.- Москва: Канон+, 1998.- С.82-99.
95. Українська церква між Сходом і Заходом. – К., 1996
96. Франк С. Смысл жизни. – Брюссель: Изд-во «Жизнь с Богом», 1992.
97. Франко І. Сотворения світу. – Київ: Обереги, 2004. – 160 с.
98. Фрезер Дж. Золотая ветвь. – М., 1983.
99. Фромм Э. Забытый язык //Фромм Э. Душа человека. – М., 1992.
100. Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство – К., Наукова думка, 2007
101. Целма Е.М. Автор и текст: проблема встречи // М.М.Бахтин и проблемы методологии гуманитарного знания. – Петрозаводск, 2000. – С. 98-115.
102. Шпенглер О. Закат Европы: в 2 т.- М., 1993. - Т.1; М., 1998. – Т.2.
103. Эванс-Притчард Э. Теории примитивной религии / Э. Эванс-Притчард; Пер. с англ. А.А. Казанкова, А.А. Велика; Комментар. И послесловие А.А. Казанкова. — М.: ОГИ, 2004. — 142, [2] с. — (Нация и культура)
104. Элиаде М. Миф о вечном возвращении / Пер. с фр. Е. Морозовой, Е. Мурашкинцевой. — СПб.: Алетейя, 1998. Серия Миф, религия, культура. – с. 2-55.
105. Эшлен Ш. Происхождение религии.. – М., 1954.
106. Яроцький П.А. Релігієзнавство. – К.: Кондор, 2004

Укладачі :

Бондаренко В. Д. - доктор філософських наук, професор кафедри богослов'я та релігієзнавства;

Чорноморець Ю.П. - доктор філософських наук, професор кафедри богослов'я та релігієзнавства;

Осташук І.Б. - доктор філософських наук, професор кафедри богослов'я та релігієзнавства;

Котлярова Т.О. - кандидат філософських наук, доцент кафедри богослов'я та релігієзнавства;